

ԳՐԱԿԱՆ—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԻՖԻԳԵՆԻԱՆ ՏԱԻՐԻՍՈՒՄ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒԹԻԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆ

ԻՖիգենիա

Թէ երկնային անմահներ
 Մահկանացու զաւակին
 Խիստ յուզմունքներ են նիւթում,
 Եւ պատրաստում թշուառին,
 Խոր սրտաշարժ անցումներ,
 Հրճուանքներից դէպի վիշտ
 Եւ վշտերից դէպ հրճուանք՝
 Ապա նոքա այդ մարդուն
 Քաղաքի մօտ տեղերում
 Կամ հեռաւոր փերում
 Խոր նեղութեան օրերին
 Օգնող ընկեր են տալիս,
 Կարիքի մէջ թե թիկունք:
 Օրհնեցէք, երկինք, մեր քաջ Պիլադին,
 Նրա ձեռնարկած նաեւ ամեն բան.
 Մարտի մէջ բազուկ է նա պատանու,
 Ժողովում փայլող աչք է ծերունու:
 Խաղաղ է հոգին: Սուրբ ու անսպառ
 Բարիքն է պահում նա լուռ հանգստեան
 Եւ մերժուածներին իւր սրտի խորքից
 Տալիս է նա իւր բազուկն ու բերան:
 Ուժով կորզեց ինձ եղբօրս զրկից,
 Որին հիացած բռնել էի պինդ
 Ու որի տեսքից չէի կշտանում:
 Չէի բաց թողնում սիրասուն եղբօրս
 Իմ բազուկներէս. ես կարծես բնաւ

Զէի էլ զգում մեզ շատ մօտալուտ
 Վտանգն ահաւոր:
 Այժմ շտապով գնում են նոքա
 Գլուխ հանելու իրանց նպատակ,
 Գնում են դէպ ծով, որտեղ մի խորշում
 Պատրաստ մարդկանցով նաւն է սպասում
 Որոշ նշանին: Նոքա իմ բերնում
 Խելօք խօսք դրին, ինձ սովորեցրին
 Թէ ես արքային ինչ պատասխանեմ,
 Երբ նա մարդ զրկի ու խիստ պահանջի
 Զոհի անյապաղ, փութկոտ կատարում:
 Ահ, լաւ եմ տեսնում, որ ես ստիպուած
 Թոյլ եմ տալիս ինձ երեխայի պէս
 Ուրիշի խօսքով նստել ու կանգնել:
 Ես սովորած չեմ մէկին խաբելու,
 Ոչ էլ նենգութեամբ մի բան շահելու:
 Վայ խաբէութեան. ինչպէս որ և է
 Զշմարիտ մի խօսք, նա չի ազատում
 Մեր կուրծքը վշտոտ. նա չի սփոփում
 Մեր սիրտն ու հոգին: Սարսափ է ազդում
 Այն մահկանացուին, որ ծածուկ կերպով
 Դաւեր է նիւթում: Եւ որպէս մի նետ
 Ուժեղ արձակուած, կապարի ուժով
 Նա յետ է դառնում ու արձակողի
 Կրծքին է դիպչում:
 Հոգս հոգսի վրայ ճնշում են հոգիս.
 Կրկին չար ոգիք բռնել են գուցէ
 Այն անսուրբ ափում սիրելի եղբօրս.
 Եւ գուցէ արդէն յայտնուել են նոքա.
 Լսում եմ, կարծես այս կողմն են գալիս
 Զինավառ մարդիկ: Ահ—Արքայի կողմից
 Պատգամ է գալիս շտապ քայլերով,
 Բաբախում է սիրտս, հոգիս պղտորւում,
 Երբ տեսնում եմ դէմքն այն մարդու, որին
 Կեղծ ու սուտ խօսքով պիտ դիմաւորեմ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԵՍԱՐԱՆ

ԻՖիգենիա, Արքայ

Արքայս. Շտապիր զոհել, դու, ով քրմուհի,

Ամբոխն ու արքան քեզ են սպասում:

ԻՖիգենիա. Կըհետևի պարտքիս ու խօսքիդ,

Եթէ որ միայն մի անակընկալ

Խոչընդոտ չգար խափան լինելու:

Արքայս. Ի՞նչն է խոչ եղել արքայի խօսքին:

ԻՖիգենիա. Մի անյոյս դիպուած, որին մենք տէր չենք:

Արքայս. Ուրեմն ասա ինձ, որ իսկոյն գնամ

Յայտնեմ արքային, զի նա երկուսի

Մահն արդէն վաղուց վճռել է անդարձ:

ԻՖիգենիա. Երկինքը սակայն դեռ չէ վճռել:

Աւագն այդ մարդկանց ցեղակցի արեան

Մեղք ունի վրան, ուստի չար ոգիք

Հալածում են նրա հետքը անընդհատ.

Նոյն իսկ տաճարի ներսումն էլ նոքա

Բռնուած են չարով, և այս սրբազան

Վայրերը մաքուր պղծուած են արդէն:

Ըշտատապում եմ արդ իմ նաժիշտներով

Մօտակայ ծովափ, թարմ ալիքներով

Ցայելու պատկերն անմահ դիցուհու,

Նորից գաղտնալի ձօնմունք անելու.

Ուստի թող ոչ ոք չհամարձակուի

Մեր լուռ ընթացքին արգելք լինելու:

Արքայս. Շուտով կը յայտնեմ ես մեր արքային

Այդ նոր հանգամանք. մինչև որ արքան

Հրաման չտայ, դու գործ չսկսես:

ԻՖիգենիա. Դա լոկ քրմուհուն է վերապահուած:

Արքայս. Արքան էլ անշուշտ պիտի դիտենայ

Խիստ արտասովոր այդպիսի մի դէպք:

ԻՖիգենիա. Խորհուրդը նրա կամ թէ հրաման

Որոշումիս մէջ ոչինչ չեն փոխիլ:

Արքայս. Շատ անգամ մեծին հարցնում են միայն

Լոկ ձևի համար:

Իֆիգենիա. Մի ստիպիր ինձ, ինչ որ պիտ մերժեմ:

Արքա. Մի մերժիր, ինչ որ օգուտ է ու լաւ:

Իֆիգենիա. Կը համաձայնուեմ, եթէ շտապես:

Արքա. Իսկոյն այդ լուրով բանակ կը վազեմ

Շուտ էլ պատասխան կը բերեմ խօսքիդ:

Այս, երանի թէ կարողանայի

Արքային քեզնից մի լուր էլ ասել:

Որ արդ մեզ յուզող բոլոր հարցերին

Վախճան կը դնէր: Իսկ չլսեցիր

Քեզ տուած խրատն իմ հաւատարիմ:

Իֆիգենիա. Ինչ կարող էի — արել եմ սիրով:

Արքա. Միտքըդ փոխելու դեռ կայ ժամանակ:

Իֆիգենիա. Այդ քայլն ամեն ժամ մեզնից չէ կախուած:

Արքա. Անհար ես հաշուում դու այնպիսի բան,

Ինչ որ քեզանից լոկ ջանք է ուղղում:

Իֆիգենիա. Հեշտ բան ես կարծում, որովհետեւ դու

Այդ ես ցանկանում:

Արքա. Լուռ խաղաղ կերպով ուղղում ես ուրեմն

Առաջ խոյանալ ընդդէմ ամենի:

Իֆիգենիա. Ես աստուածների ձեռքն եմ յանձնել դա:

Արքա. Աստուածներն յաճախ փրկում են մարդկանց

Մարդկային կերպով:

Իֆիգենիա. Ամեն բան նոցա մատից է կախուած:

Արքա. Ասում եմ հաստատ, քեզնից է կախուած:

Արքայի յուզուած զայրոյթն է միայն,

Որ եկւորներին դառն անտանելի

Մահ է պատրաստում: Վաղուց է արդէն

Որ դաժան զոհեր էլ չեն պահանջում

Զօրքերն արքայի: Շատ շատերն անշուշտ,

Որ դաժան բախտի անգուլթ հարուածով

Եկել են ընկել այս ափերն օտար,

Հրճուել են սրտանց՝ հեռու ափերում

Տեսնելով ժպտող մի դէմք մարդկային:

Օ, մեզ մի մերժիր, ինչ որ անկասկած

Քեզնից է կախուած: Սկսածդ արդէն

- Հեշտ կը վերջացնես. զի այլ ոչ մի տեղ
Մարդկային դէմքով երկնքից իջած
Ողորմութիւնն իւր ուժերը բոլոր
Հայն չի ծաւալում, այն տեղերից դատ,
Ուր արութեամբ լի, ուժեղ, կենսունակ
Վայրի ու պղտոր մի նոր ժողովուրդ
Զար պատահարի թողնուած, մատնուած
Կրում է սաստիկ դժուարին բեռներ:
- Իֆիգենիա. Մի յուզիր հոգիս, որ կամքովդ արդէն
Զես կարող շարժել:
- Արքաս. Պէտք չէ զլանալ ոչ բարի խօսքի
Սիրով կրկնութիւն, ոչ ջանք աշխատանք,
Քանի դեռ ուշ չէ:
- Իֆիգենիա. Դրանով դու քեզ հոգս ես պատճառում,
Իսկ ինձ՝ վիշտ ու ցաւ. երկունսն էլ իզուր,
Ուստի լաւ կանես, որ թողնես դու ինձ:
- Արքաս. Այդ վշտերն են, որ սատար եմ կանչում.
Մեր նեղ օրերին ընկեր են դոքա,
Ու մեզ միշտ բարի խորհուրդ են տալիս:
- Իֆիգենիա. Տիրում են նոքա ուժով իմ հոգուն,
Խորշումս սակայն չեն կարող ջնջել:
- Արքաս. Մի՞թէ բարեսիրտ հոգին կը խորշի՞
Ազնուասիրտ մարդու բարութեան առաջ:
- Իֆիգենիա. Այո՛, եթէ որ ազնուասիրտ այդ մարդն
Ինձ տիրել ցանկայ իմ երախտեաց տեղ,
Մի բան, որ նորան վայել չէ երբէք:
- Արքաս. Ով հակում չունի, նա արդարացման
Խօսքերի պակաս չի զգայ երբէք:
Այստեղ պատահածն արքային կասեմ:
Օ՛, երանի թէ կրկնէիր մտքումդ,
Ինչքա՛ն բարեմիտ, անկեղծ է վարուել
Քո վերաբերմամբ բարեսիրտ արքան
Այստեղ գալստեան օրէդ մինչ այսօր:

ԵՐՐՈՐԴ ՏԵՍԱՐԱՆ

ԻՖիգենիա (մենակ).

Այս մարդու խօսքերն՝ ըզգում եմ, հոգիս
 Ալեկոծեցին տարածամ կերպով:
 Սարսափը կարծես տիրում է սրտիս.
 Ինչպէս որ յորձանքն ուժգին զարկերով
 Ցայում է ժայռերն արագ հոսանքով,
 Որ վեր են ցցում աւազոտ ափում,
 Նոյնկերպ հրճուանքի մի զօրեղ հոսանք
 Եկաւ ու լցուեց ողջ սիրտս ու հոգիս:
 Ես անկարելին պահում էի պինդ
 Ձեռքերիս միջին: Կարծես թէ մի ամպ
 Մեղմ յուշիկ կերպով իջել էր վրաս
 Ու խոր նիրհի մէջ սուզել ու թաղել,
 Որ տալիս էր ինձ բարի դիցուհին
 Իւր զօրեղ բազկով ինձ ազատելիս:
 Հոգիս զօրութեամբ կպել էր եղբօրս,
 Նրա ընկերոջ խօսքն էի լսում.
 Նոցա փրկելու յոյսն էր ինձ միայն
 Հակառակ գործի մղում անընդհատ:
 Եւ ինչպէս նաւորդն ամայի կղզում
 Սուր ժայռ խութերից երես է դարձնում,
 Այդպէս էլ կարծես հեռու էր ինձնից
 Տաւրիսն ամպամած: Բայց հաւատարիմ
 Խօսքերն այդ մարդու կրկին յիշեցրին,
 Որ այս ափերում մարդիկ եմ թողնում:
 Այս, կրկնապատիկ ատելի է ինձ
 Ուրիշին խաբել: Օ, հանգիստ մնա՛,
 Իմ վշտոտ հոգի: Ոկսեցիր դարձեալ
 Յուզուել կասկածով ու երկբայութեամբ:
 Քո մենակութեան հողը հաստատուն
 Դու պիտի թողնես: Նորից քեզ կառնեն
 Ծովի ալիքներն իրանց երերուն
 Ծփանքի վրայ: Այդպէս վեհերօտ
 Ու տխուր կերպով լաւ չես ճանաչի
 Դու ոչ այս աշխարհն և ոչ ինքը՜ քեզ:

ԶՈՐՐՈՐԴ ՏԵՍԱՐԱՆ

Իճիգենիա, Պիլադ.

Պիլադ. Ո՞ւր գտնեմ նորան, որ մեր փրկութեան

Ուրախ լուրը տամ արագ խօսքերով:

Իճիգենիա. Այստեղ եմ ահա, լի յոյս հոգսերով

Եւ սպասելով մխիթարութեան,

Որ բերում ես ինձ:

Պիլադ. Առողջ է եղբայրդ. ուրախ խօսքերով

Մենք ոտք կոխեցինք աւազոտ անսուրբ

Այն ափը ժայռոտ, անտառակն արդէն

Մեր յետեւ մնաց — էլ չէինք տեսնում:

Երիտասարդի բորբոք կրակով

Վառւում է նրա գանգրահեր գլուխն

Աւելի սիրուն, աւելի շքեղ:

Աչքը բոլորակ այրւում է յոյսով,

Եւ նրա հոգին՝ այժմ ազատ հոգին

Քեզ՝ իր ազատչին ու ինձ փրկելու

Ուրախ հրճուանքին անձնատուր է ողջ:

Իճիգենիա. Օրհնուած լինիս միշտ, և թող քո բարի

Ճշմարիտ բերնէդ չլսուի երբէք

Վշտի նեղութեան բողոքող ձայներ:

Պիլադ. Էլի բան ունեմ ես քեզ ասելու.

Զի իշխանն ինչպէս թիկնապահներով

Այնպէս է գալիս բախտը գէպի մեզ:

Մենք գտանք նաև ուղեկից մարդիկ.

Պահել են նոքա նաւը մեզ տանող

Ժայռոտ մի խորշում և տխուր նստած

Մեզ են սպասում: Տեսան քո լղբօրդ

Ու իսկոյն ամենքն հրճուանքով լցուան.

Ու թախանձանքով խնդրում էին մեզ

Մեկնումի ըոպէն արագացնել:

Յաղթ բազուկներով տենչում են նոքա

Շուտ թիավարել: Եւ մինչև անգամ

Մեղմիկ շշիւնով երկրից բարձացաւ

Յաջողակ մի հողմ մեզ նպաստաւոր:
 Ուստի շուտ արա՛ւ շտապիր, տար մեզ,
 Թոյլ տուր, որ մտնենք սուրբ տաճարի մէջ,
 Թո՛ղ որ շօշափենք խոր պատկառանքով
 Մեր կէտ նպատակ: Ինքս մեն մենակ
 Կարող եմ կրել վարժուած ուսերիս
 Դիցուհու պատկերն: Օ՛հ, ինչպէս ուժգին
 Տենչում եմ կրել այդ բռն ըղձալի:
 (Վերջին խօսքերն ասելիս տաճար է դիմում, առանց
 նկատելու, որ Իֆիգենիան նրան չի հետեւում: Վերջապէս
 շուռ է գալիս):

Կանգնած ես այդտեղ, չես գալիս ինձ հետ...
 Ո՛հ, ասա՛, ասա՛, ինչո՛ւ ես լռել:
 Յուզուած ես թւում. մի՛թէ մեր բախտին
 Խափան են լինում նոր խուժ ու խռչեր:
 Ասա՛, մի՛թէ դու արքային արդէն
 Իմաց ես արել խօսքերն այն խելօք,
 Որ մենք իրար մէջ խօսեցինք այստեղ:
 Իֆիգենիա. Այո՛, աղնիւ մարդ. և քո լռակեաց
 Հայեացքդ արդէն սաստ է ինձ համար:
 Արքայի կողմից սուրհանդակն եկաւ,
 Ու ես քո տուած խօսքի համաձայն
 Հետը խօսեցի: Զարմացաւ կարծես,
 Ու յամառաբար ցանկացաւ, որ նախ
 Արքան իմանայ այդ տարօրինակ
 Հանդէսի մասին և իւր կամքը տայ:
 Եւ արդ ես նրա դարձին եմ մնում:

Պիլադ. Վա՛յ մեզ խեղճերիս, դարձեալ պատահարն
 Սպառնում է մեզ խափան լինելու:
 Ինչո՞ւ քրմական քո իրաւունքներդ
 Ի գործ չես դրել:

Իֆիգենիա. Երբէք ես դրանց
 Այդպիսի բանի ի գործ չեմ դրել:

Պիլադ. Չէ՞ որ այդպիսով ով մաքուր հողի,
 Կորցնում ես թէ քեզ, և թէ բոլորիս:

Ինչո՞ւ առաջուց չմտածեցի
 Այդպիսի դիպուած, որ քեզ նախապէս
 Պատասխանելու յարմար խրատ տայի:
 Ի՞նչ լինէր, ինչ մեղադրիր, մեղքը իմն է լոկ.
 Զգում եմ ես այդ բայց չէի կարող
 Այլ կերպ պատահել ես նոյն այն մարդուն,
 Որ խելօք կերպով ու լրջմտութեամբ
 Տենչում էր ինձնից լսել բացարձակ,
 Ինչ որ սիրտս արդէն չէր կարող չասել:
 Պիլադ. Մեր բախտի գլխին թուխպեր են դիզւում
 Թող որ չուշանանք, կամ արագ կերպով
 Ու անմտաբար գործը չմատնենք:
 Սպասիր հանգիստ դու սուրհանդակի
 Բերած համբաւին, և այն ժամանակ
 Հաստատուն մնա՛ նախկին որոշմանդ,
 Ինչ էլ որ նա քեզ ասելու լինի,
 Զի հանդիսաւոր այդպիսի ձօնմունք
 Կատարելն անշուշտ քեզնից է կախուած
 Եւ ոչ արքայից:
 Եւ թէ նա ցանկայ տեսնել այդ եկւոր
 Զոյգ օտարներից խելացնորութեամբ
 Սաստիկ բռնուածին, դու կասես նրան,
 Որ երկուսով էլ տաճարի ներսում
 Ապահով կերպով պահուած են արդէն:
 Այդ եղանակով դու միջոց տուր մեզ
 Աճապարանօք անարժան, վայրի
 Այդ ժողովրդից խլենք սրբազան
 Գանձը ցանկալի ու անդարձ փախչենք,
 Ահա Ապոլլոն իւր բարեգուշակ
 Նշանակներով կատար է ածում
 Տուած իւր խոստում. բայց դեռ մեզ տուած
 Պայմանը համեստ մենք չենք կատարել:
 Ազատ է Օրեստն ու առողջացած:
 Օ՛հ, հողմ յաջողակ, աղատուածի հետ
 Մեզ էլ տար, վանիր այն ժայռոտ կղզին,

Ուր Աստուած միայն օթեան ունի:

Ապա մեզ ուղղիր դէպ դժբախտ Միկէն,

Որ կենդանանայ, որ հայրենի տան

Հանգած մոխիրից նորից կեանք առնեն

Նախնի աստուածներն ու նոցա տներն

Փայլուն կրակով նորից պսպղան:

Ամենից առաջ ոսկի բուրվառով

Խունկ պիտի ծխես դու այն տեղերում

Ու այն շէմքից ներս քեզ հետ դու պիտի

Կեանք ու փրկութիւն տանես բոլորին,

Վերացնես անէծքն ու քոյիններին

Նորոգ զարդարես կեանքի թարմ ծաղկով

Աւելի սիրուն, շքեղ փառաւոր:

ԻՖիգենիա. Քեզ ականջ տալիս, ո՞վ դու թանկագին,

Խօսքերիդ փայլից հոգիս՝ զարնւում

Դիմում է քաղցրիկ մխիթարութեան,

Ինչպէս ծաղիկներն՝ արեւին դիմում:

Որքան քաղցր են մեզ ներկայ ընկերոջ

Խօսքերն հմտալից և որքան թշուառ

Դրա երկնային կեանքը տարաբախտ:

Ընկերոջ կրծքում միտքն ու որոշմունք

Պահուած են խնամքով ու հասունանում

Դանդաղ ուղիով, և սիրող սրտի

Ներկայ լինելովն բացւում են հեշտիւ

Փթթում, զարգանում:

Պիլադ. Դէհ, մնաս բարով, ես ընկերներին

Վրդովմունքն ուժգին գնամ մեղմացնեմ,

Որոնք տենչալի մեզ են սպասում:

Ապա հապճեպով ես յետ կը դառնամ

Եւ թուփերի մէջ դարանի մտած

Ես լուռ կըսպասեմ տալիք նշանիդ:

Ի՞նչ ես մտածում. ազատ ճակատիդ

Խաղաղ տխրութեան խոհերը կարծես

Նորից են գալիս դիզւում շարեշար:

ԻՖիգենիա. Ներիր, ինչպէս որ ամպերը ճերմակ

- Սահում են անցնում արևի մօտից.
Թեթև երկիւղներն ու մեղմ տազնապներն
Անցնում են այնպէս հոգուս առջևով:
Պիլադ. Օ՛, մի վախենար. դաւաճան կերպով
Չեռք է կառկառում վախը վտանգին,
Դոքա երկուսով ընկեր են իրար:
Իֆիգենիա. Ազնիւ եմ կոչում սրտիս այս տազնապն,
Որ ուշիմ կերպով յիշեցնում է ինձ
Ձխաբել դաւով ու չկողոպտել
Ինձ երկրորդ հօր տեղ եղած արքային:
Պիլադ. Դու խոյս ես տալիս քո իսկ հարազատ
Եղբօր մորթողից:
Իֆիգենիա. Նա նոյնն է, որ ինձ բարիք է արել:
Պիլադ. Ապերախտութիւն չէ բոլորովին,
Ինչ որ նեղութիւնն է ստիպում մեզ:
Իֆիգենիա. Ապերախտութիւնն իսպառ չի փոխւում
Նրան արդարացնող կարիքն է սակայն:
Պիլադ. Այդպէս են ասում նաև աստուածներն
Ու մահկանացուք:
Իֆիգենիա. Սեփական հոգիս դժգոհ է սակայն:
Պիլադ. Քո այդ խիստ պահանջն դադար հպարտութեան
Նշան է անշուշտ:
Իֆիգենիա. Չեմ հետազօտում, զգում եմ միայն:
Պիլադ. Սակայն թէ արդար զգում ես դու քեզ,
Անշուշտ այդ դէպքում պէտք է քեզ յարգես:
Իֆիգենիա. Գերագոյն հրճուանք անխառն անարատ
Մեր սիրտը միայն կարող է վայելել:
Պիլադ. Այդպէս ես դու քեզ պահել տաճարում:
Կեանքն ասում է մեզ—մեզ ու այլոց հետ
Պակաս խստութեամբ հարկ է որ վարուենք:
Դա դու ել դիտես: Այնպէս է կազմուած
Մեր ցեղն հրաշալի, այնպէս բազմազան
Նսւրբ հանգոյցներով իրար շաղկապուած,
Որ մեզնից ոչ ոք մարդկանց նկատմամբ
Կամ հէնց ինքն իւր հետ չի կարող երբէք

Մաքուր անշիփոթ անկեղծ ֆնալ միշտ:

Ձէ՞ որ ինքներիս մենք չենք դատ կտրող:

Մարդու առաջին պարտքն է մերձաւոր

Միշտ առաջ գնալ ու աչքը պահել

Իւր ճանապարհին: Շատ քիչ է լինում,

Որ իր արածին մարդն արդարացի

Գին դնել ցանկայ, իսկ ինչ որ դեռ նոր

Ուզում է անել, երբէք չգիտէ բանի տեղ հաշուել:

Իֆիգենիա. Համարեա արդէն համոզում ես ինձ:

Պիլատ. Պէտք է համոզմունք այնտեղ, ուր չկայ

Ազատ ընտրութիւն: Զի քեզ ու եղբօրդ

Ու մի ընկերոջ փրկելու միայն

Մի ճանապարհ կայ.

Հարցն այն է, արդեօք կերթա՞նք այն ուղով:

Իֆիգենիա. Օ՛, թող որ մի փոքր յապաղեմ կրկին.

Զի դու էլ անշուշտ իզուր ու հանգիստ

Քեզի բարերար հանդիսացողին

Ձեր պատճառի այդպէս անարդար

Անիրաւութիւն:

Պիլատ. Եթէ ուշանանք, կորուստի դիմենք,

Հոգիդ կը յուզուի խոր կշտամբանքով,

Կընուաճի քեզ յուսահատութիւն:

Դու կորուստների սորված չես երբէք,

Այդ է երևում խօսք ու շարժումէդ,

Զի մեծ չարիքից փրկուելու համար,

Չես ուզում մի սուտ խօսք գոհաբերել:

Իֆիգենիա. Օ՛, երանի թէ ես ունենայի

Այրական մի սիրտ, որ երբ մի խիղախ

Գործի է դիմում, ալլ ամեն ձայնի

Խուլ համր է դառնում:

Պիլատ. Զուր ես ուշանում: Անհրաժեշտ է թեան

Ձեռքը պողպատէ, որ աստուածներին

Օրէնք է նոյն իսկ, այդ է պահանջում:

Յաւիտենական ճակատագրի

Քոյրը մենաւոր իշխում է լռիկ

Ինքնիշխան կերպով:
 Եւ ինչ որ նա քեզ բաժին է հանում,
 Կրիր անշշուկ. արա՛, ինչ որ նա
 Քեզ կը պատուիրի: Մնացածն արդէն
 Դու ինքըդ դիտես: Շուտով յետ կը դամ
 Մեր ազատութեան փրկարար նշանն
 Աւանդ վերցնելու քո սուրբ ձեռքերէդ:

Հ Ի Ն Գ Ե Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ԻՔԻՂԵՆԻԱ (մենակ).

Պէտք է հետեւեմ, ուրիշ ճար չկայ:
 Վերահաս վտանգի մէջ են իմ մարդիկ:
 Բայց ինչու արդեօք բախտս սեփական
 Ինձ ահ է ազդում: Մի՞թէ չեմ կարող
 Փրկել այն խաղաղ յոյսը հանդարտիկ,
 Որ այդքան երկար պահել եմ կրճքիս:
 Մի՞թէ այդ անէծքն յաւէտ պիտ իշխի,
 Մի՞թէ մեր այս ցեղն նոր օրհնութիւնով
 Զպիտի՞ երբէք աճի, ուռճանայ:
 Լաւագոյն բարիքն, կեանքի չքնաղ ոյժն
 Ի չիք են դառնում, հիւժւում վերջապէս,
 Մի՞թէ անէծքին չկայ լոկ վախճան,
 Այդպէս, այս վայրում, հայրական տնից
 Զատուած, անջատուած զուր էի յուսում
 Ես մաքուր ձեռքով ու ամբիժ սրտով
 Զնջել արատներն իմ հայրենի տան:
 Սոսկալի ցաւից հրաշալի կերպով
 Բազուկներիս մէջ հազիւ փրկուեցաւ
 Եղբայրս իմ անգին, հազիւ է գալիս
 Երկար աղերսած նաւն այս ափերին,
 Սիրուն հայրենիք ուրախ տանելու,
 Բայց ահա նորից երկաթի ձեռքով
 Անհրաժեշտութիւնն առաջն է հանում
 Կրկնակի վշտեր, — ինձ վստահացուած,

Յարգուած դիցուհու սրբազան պատկերն
 Փախցնել տանել ու դաւաճանել
 Այնպիսի մարդու, որին իմ կեանքի,
 իմ բախտի համար շնորհապարտ եմ ողջ:

Օ, Ուիմպիական հզօր աստուածներ.
 Այնտեղ մի հասցնէք, որ բողբոջ բռնի
 Կրճքիս մէջ նախկին հին աստուածների՝
 Մեծ տիտանների զգուանքը դէպ ձեզ,
 Որ հուժկու անգղի սուր ճիրաններով
 Պատուում է քնքուշ կուրծքս նազելի:
 Օ, փրկեցէք ինձ ու ազատեցէք
 իմ հոգուս մէջ ձեր պատկերն երկնային:

Ահա ականջիս հնչում էն դարձեալ
 Հին երգի ձայներ, որ այնքան սիրով
 Մոռացել էի. երգը այն բախտի
 Երեք քոյրերի, որոնք երգեցին
 Սարսուալի կերպով, երբ Տանտալն ընկաւ
 Ոսկեայ սեղանից: Ազնիւ հրճուանքով
 Վշտակցում էին. լի էին մաղձով
 Կրճքերը նոցա և երգն՝ ահաւոր:
 Մանուկ օրերիս դայեակս ըստընտու
 Երգում էր այդ երգն ինձ ու տնեցոց.
 Եւ ես դեռ այդ երգն յիշում եմ հիմա.

Խղճուկ մարդիկ, վախեցէք
 Աստուածների զայրոյթից,
 Որոնց ձեռքումն է պահում
 Իշխանութիւն, զօրութիւն:
 Որին ուղեն կը պատուեն,
 Որին էլ ցած կը նետեն:

Թող նոցանից կրկնակի
 Ահ ու երկիւղ ունենայ,
 Ով առաջուց նրանցից
 Փառք ու պատուի է հասել:
 Աթոռներ են պատրաստուած

Շուրջ ոսկեղէն սեղանի
 Ժայռերի ու ամպի վրայ:
 Թէ նոցա մէջ վէճ ծագի,
 Յաժ են նետում հիւրերին
 Արհամարհուած, անպատուած
 Գիշերային մթան մէջ,
 Որոնք այնտեղ ընկղմուած
 Խաւարի մէջ անթափանց
 Զուր են տենչում սպասում
 Աստուածների ատեանին:

Սակայն իրանք ոսկեղէն
 Սեղանների մօտ նստած
 Տօնի մէջ են մշտապէս:
 Սարերից սար են անցնում,
 Ու անդունդի խորքերից
 Լսում հեռոցն ահաբեկ
 Տիտանների շնչարգել՝
 Ինչպէս զոհի մեղմ բուրմունք,
 Ինչպէս թեթեւ ճերմակ ամպ:

Եւ դարձնում են աստուածներն
 Իրանց օրհնող հայեացքներն
 Սերունդներից զանազան.
 Ու թոռան մէջ չեն ուղում
 Նոքա տեսնել առաջուայ
 Իրանց սիրած նախահօր
 Դիմագծերն յար նման:

Այդ էր ահա երգը նոցա,
 Որ գիշերուայ կրճերում
 Լսում էր լուռ Ծերը մեծ
 Ու միտ բերում որդկերանց
 Նաեւ դժբախտ թոռների
 Ու թափ տալիս ծեր գլուխ:
 Թարգ. գերմ.